

UMEÅ KOMMUN

Språkpolicy för Östra Ersbodaskolan

Språkutvecklande arbetssätt och språkinriktad
undervisning

Jessica Kristoffersson, Paula Waara, Kerstin Bergenholm & Tomas Forslund

2015-06-12

Skolans språkpolicy är inte bara avsedd för specialiserade språklärare, utan för alla lärare på skolan. Effektiv undervisning för andraspråkselever kräver att alla lärare på skolan får information om relevant forskning och tar ansvar för elevernas språkinläring.

Språkpolicy för Östra Ersbodaskolan

Övergripande mål med Östra Ersbodaskolans språkpolicy

Alla elever ska uppleva att han/hon lyckas och att han/hon möts av positiva förväntningar. Personalens förväntningar och förhållningssätt genomsyras av att eleven är kompetent. Vi är den bästa skolan och vi har de bästa eleverna. Vi har höga förväntningar på våra resultat, på våra elever, på oss själva samt på elevernas föräldrar. Varje elev ska nå sin fulla potential.

- Alla pedagoger ska arbeta aktivt med att stärka elevernas språkutveckling och arbeta med att tydliggöra språkanvändningen inom sitt ämnesområde
- Alla elever ska dagligen vistas i en språkutvecklande miljö där kunskap och lärande är i fokus
- Alla elever ska lämna skolan med en god självbild och ett ökat språkligt självförtroende, i enlighet med de mål som finns i läroplan och ämnesplaner
- Östra Ersbodaskolans personal ska se våra flerspråkiga elever som en tillgång; eleverna behärskar flera språk och **de** kan växla mellan olika språkliga miljöer

Bakgrund

Språket är vårt främsta tankeverktyg och det är med hjälp av språket vi undervisar våra elever därför måste lärare vara medvetna om språkets roll för tanke- och kunskapsutvecklingen. Tala/samtal, lyssna, läsa och skriva är språkliga färdigheter som är ständigt närvarande i undervisningssituationerna. Det är ofta genom det skrivna och talade språket som eleverna visar sina kunskaper och det som pedagoger baserar sina bedömningar på. Därför krävs att pedagogerna är medvetna om vilka språkliga krav undervisningen ställer.

Pedagogers bemötande och förväntningar på eleverna har betydelse för hur eleverna själva ser på sina framtidsutsikter. Framgångsfaktorer i ett flerspråkigt klassrum är **pedagog** som med stor tydlighet, med tillit till elevernas potential och med ständiga utmaningar lotsar barnen gradvis mot allt större språklig flexibilitet, där skolans koder införlivas i elevernas språkliga repertoar.

Den förförståelse som läsaren har med sig är avgörande för förståelsen av text/arbetsområde och därför är det avgörande vad pedagogen gör innan de presenterar text/arbetsområde för eleverna. Elever behöver tillgång till en språkligt och kulturellt rik omgivning, en mängd olika lässtrategier och möjlighet att få utveckla resurser för framgångsrik läsning. I fråga om stöttning till andraspråkselever handlar det om att reflektera över vilken sorts hjälp eleverna behöver, inte att förenkla uppgiften utan förtydliga. När eleven fått självförtroende och kunskap drar sig läraren tillbaka.

Framgångsfaktorer för att stärka språket genom språkinriktad undervisning/språkutvecklande arbetssätt:

- Initiera och ge utrymme för diskussioner och låt eleverna interagera kring texter
- Tillåt hög elevaktivitet och elevinflytande på lektionerna. Inbjud till samtal, diskussioner och grupparbeten etc
- Motivera eleverna genom att utgå från **sina** förkunskaper
- Förtydliga och exemplifiera i stället för att förenkla. Ge rikligt med exempel, mallar och strategier för att läsa och skriva inom olika texttyper i olika ämnen
- Integrera läsning och skrivande i alla ämnen, skapa förståelse för olika texters struktur samt uppmärksamma textens specifika ordförråd
- Praktisera formativ bedömning

Språkpolicy för Östra Ersbodaskolan

Effekter av språkinriktad undervisning/språkutvecklande arbetssätt:

- Inkludering – alla berikar och behövs
- Alla elever utvecklas oavsett utgångspunkt
- Eleverna känner sig trygga och kompetenta
- Eleverna börjar stötta varandra
- Strategier för att lära
- Synligt lärande – delaktighet

Resurser som idag finns på skolan och främjar det språkutvecklande arbetet

- Kompetens finns på skolan inom genrepedagogik, språkutvecklande arbetssätt och språkinriktad undervisning. Lärare får möjlighet till utbyte av erfarenheter från lyckade arbetsprocesser på pedagogiska konferenser.
- Kompetens finns på skolan kring drama som språkutvecklande arbetssätt
- Fortbildning i Formativ bedömning, som liksom språkutvecklande undervisning vilar på planering, struktur, tydligt formulerade syften och mål med undervisningen, pågår under våren 2015.
- Skolans lärare arbetar aktivt med läsförståelseundervisningen; textsamtal, scaffolding och modellerar strategier vilket ger alla elever tillgång till förståelse för hur de ska ta sig an en ny text.

Språkinriktad undervisning/Språkutvecklande arbetssätt på Östra Ersbodaskolan

- Vår undervisning ska omfattas av ett interkulturellt förhållningssätt
- Skapa ett tillåtande klassrumsklimat präglad av acceptans, respekt och nyfikenhet där det interkulturella är i fokus. Goda relationer och ett tillåtande klimat mellan personal, elever och vårdnadshavare.
- Alla ska omfattas av en "vi-känsla" av samhörighet på skolan
- Svenska som andraspråk ska ha samma status som svenska
- Vi ska avsätta konferenstid där vi bland annat delar med oss av våra olika erfarenheter

Strategier för att nå målen

- Höga förväntningar på eleverna
- Ge förförståelse före läsning i alla ämnen
- Ge tydlig stöttning i undervisningen utifrån elevernas olika förutsättningar och behov och synliggör den i klassrummet
- Arbeta med exempel på olika modelltexter inom olika genrer
- Skriva gemensamma texter tillsammans med eleverna inom olika genrer, enligt cirkelmodellen för att utveckla elevernas skrivande i olika texttyper. Cirkelmodellen är ett effektivt sätt att utmana eleverna i lärandet, samtidigt som undervisningen erbjuder rätt grad och form av stöttning.
- Arbeta med högläsning och gemensam läsning, ur såväl skönlitteratur som faktaböcker
- Arbeta med textsamtal vid läsning för bland annat reflektion, samtal om textens budskap och innehåll och elevernas egna frågeställningar till texten
- Eleverna uppmuntras att våga använda sitt nya språk – våga "misslyckas"
- Eleverna uppmuntras att använda sina modersmål i undervisningen

Språkpolicy för Östra Ersbodaskolan

- Arbeta med ämnesspecifika begrepp i samtliga ämnen
- Varierad undervisning, använd olika uttrycksformer och lära med alla sinnen
- Dela med oss till kollegor om fungerande arbetssätt
- Se över överlämningar gällande stadiövergångar

Tips! Språkutvecklande lektion finns att läsa om i bakgrunden till språkpolicy.

